

Dokument z posiedzenia

A8-0459/2018

11.12.2018

SPRAWOZDANIE

w sprawie wdrożenia filaru handlowego układu o stowarzyszeniu z Ameryką Środkową
(2018/2106(INI))

Komisja Handlu Międzynarodowego

Sprawozdawca: Reimer Böge

SPIS TREŚCI

	Page
UZASADNIENIE – STRESZCZENIE FAKTÓW I USTALENIA	3
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	5
INFORMACJE O PRZYJĘCIU SPRAWOZDANIA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ.....	14
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	15

UZASADNIENIE – STRESZCZENIE FAKTÓW I USTALENIA

Dnia 19 lutego 2018 r. sprawozdawcy powierzono zadanie opracowania sprawozdania w sprawie wdrożenia filaru handlowego układu o stowarzyszeniu z Ameryką Środkową.

I. Źródła informacji

Od tego czasu sprawozdawca zebrał informacje i oparł się na następujących źródłach, między innymi:

- wysłuchaniu publicznym „Zacieśnianie więzi – stosunki handlowe między UE a Ameryką Łacińską” z udziałem ekspertów z kręgów akademickich i organizacji międzynarodowych, zorganizowanym przez Komisję Handlu Międzynarodowego (INTA), które odbyło się w dniu 20 czerwca 2018 r.,
- posiedzeniu grupy monitorującej ds. Ameryki Środkowej Komisji INTA, które odbyło się w dniu 19 czerwca 2018 r. z udziałem ambasadora Kostaryki, tymczasowego przewodniczącego Sekretariatu ds. Środkowoamerykańskiej Integracji Gospodarczej (Secretaría de Integración Económica Centroamericana – SIECA) oraz DG ds. Handlu Komisji Europejskiej,
- szczegółowej analizie Biura Analiz Parlamentu Europejskiego pt. „EU trade with Latin America and the Caribbean: Overview and figures” (Wymiana handlowa UE z Ameryką Łacińską i Karaibami: przegląd i liczby”) z dnia 14 września 2018 r.,
- rocznym sprawozdaniu Komisji Europejskiej z 2017 r. dotyczącym wdrażania umów UE o wolnym handlu;
- trzecim rocznym sprawozdaniu dotyczącym wdrażania części IV umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony,
- najnowszych statystykach handlowych dostarczonych przez EUROSTAT,
- sprawozdaniach krajowych MOP.

II. Główne wnioski

Na podstawie porównawczych źródeł informacji, o których mowa powyżej, staje się jasne, że:

- układ ma na celu umocnienie procesu integracji regionalnej między krajami Ameryki Środkowej przez wspieranie instytucji wewnątrzregionalnych oraz współpracy i dialogów w obrębie regionu;
- przepływy handlowe między stronami ogólnie nie ucierpiały pomimo niekorzystnego międzynarodowego otoczenia gospodarczego;

- ani Ameryka Środkowa, ani UE nie wykorzystują w pełni przyznaných im kontyngentów taryfowych;
- układ dopiero znacznie przyczyniać się do modernizacji i dywersyfikacji wywozu z Ameryki Środkowej;
- dokonano postępów w zakresie norm sanitarnych i fitosanitarnych, reguł pochodzenia i barier technicznych w handlu;
- wciąż istnieją wyzwania związane z postanowieniami dotyczącymi handlu i zrównoważonego rozwoju;
- strony uruchamiają procedury administracyjne i instytucjonalne w celu przyjęcia odpowiedniego protokołu w sprawie włączenia Chorwacji do układu.

III. Podstawowe zalecenia

- pełne wdrożenie wszystkich postanowień dotyczących filaru handlowego;
- dostarczanie zaktualizowanych i kompleksowych rocznych sprawozdań dotyczących wdrażania układu zgodnie z wymogami odpowiednich rozporządzeń wykonawczych oraz uwzględnianie odpowiednich informacji i danych liczbowych do celów oceny przepływów inwestycji;
- poczynienie dalszych postępów, np. w sprawie problemu dyskryminującego podatku Kostaryki od przywozu napojów alkoholowych i w sprawie skutecznej ochrony oznaczeń geograficznych;
- promowanie działań na rzecz podnoszenia świadomości na temat układu wśród zainteresowanych stron w obu regionach;
- udostępnienie MŚP wszystkich niezbędnych narzędzi pozwalających zwiększyć wymianę i uczestnictwo w celu czerpania korzyści z układu;
- wzmocnienie inspekcji pracy i pogłębienie dialogu społecznego; kraje Ameryki Środkowej objęte układem o stowarzyszeniu powinny położyć kres przemocy wobec związkowców i ludów tubylczych oraz podjąć kroki legislacyjne w celu skutecznego wdrożenia podstawowych konwencji MOP dotyczących wolności zrzeszania się, negocjacji zbiorowych i niedyskryminacji oraz pracy dzieci;
- wezwanie Austrii, Belgii i Grecji do ratyfikowania układu o stowarzyszeniu.

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wdrożenia filaru handlowego układu o stowarzyszeniu z Ameryką Środkową (2018/2106(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając część IV umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony, a Ameryką Środkową z drugiej strony¹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej zawarcia Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony, a Ameryką Środkową z drugiej strony² oraz towarzyszące jej wstępne sprawozdanie³,
- uwzględniając sprawozdania roczne Komisji z 18 marca 2015 r., 18 lutego 2016 r. oraz 5 kwietnia 2017 r. dotyczące wdrażania części IV umowy ustanawiającej stowarzyszenie między UE a Ameryką Środkową (odpowiednio COM(2015)0131, COM(2016)0073 oraz COM(2017)0160),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 31 maja 2018 r. w sprawie sytuacji w Nikaragui⁴ oraz oświadczenie wydane w imieniu UE przez wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 2 października 2018 r. w sprawie sytuacji w Nikaragui,
- uwzględniając rezolucję Euro-Latynoskiego Zgromadzenia Parlamentarnego w sprawie rządów i globalizacji oraz w sprawie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w UE i w państwach Ameryki Łacińskiej i Karaibów, przyjęte w Wiedniu w dniu 20 września 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 9 listopada 2017 r. pt. „Wdrażanie umów o wolnym handlu – 1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2016 r.” (SWD(2017)0364),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 14 lutego 2018 r. na temat rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach UE o wolnym handlu⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie rocznego sprawozdania z realizacji wspólnej polityki handlowej⁶ oraz z dnia 25 października 2018 r. w sprawie aspektów handlowych wykorzystania możliwości płynących z

¹ Dz.U. L 346 z 15.12.2012, s. 3.

² Dz.U. C 434 z 23.12.2015, s. 181.

³ Wstępne sprawozdanie z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie decyzji Rady dotyczącej zawarcia Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony.

⁴ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0238.

⁵ Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 27.

⁶ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0230.

globalizacji¹,

- uwzględniając sprawozdanie z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie czwartego posiedzenia Komitetu Stowarzyszenia,
 - uwzględniając sprawozdanie z dnia 13 czerwca 2018 r. dla Forum Społeczeństwa Obywatelskiego z czwartego posiedzenia Rady ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju w sprawie układu o stowarzyszeniu między Ameryką Środkową a Unią Europejską²,
 - uwzględniając streszczenie dyskusji przeprowadzonej w dniu 16 czerwca 2016 r. podczas wspólnego posiedzenia grup doradczych społeczeństwa obywatelskiego Europy i Ameryki Środkowej³,
 - uwzględniając wysłuchania publiczne zorganizowane przez Komisję Handlu Międzynarodowego (INTA) w dniach 20 czerwca 2018 r., 15 marca 2016 r. i 27 marca 2012 r.,
 - uwzględniając swoje zalecenie dla Rady i Komisji z dnia 13 grudnia 2017 r. przyjęte w następstwie dochodzenia w sprawie prania pieniędzy, unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania⁴,
 - uwzględniając „Wspólną deklarację w sprawie handlu i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet z okazji konferencji ministerialnej WTO w Buenos Aires w grudniu 2017 r.”,
 - uwzględniając art. 52 Regulaminu, a także art. 1 ust. 1 lit. e) decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy i załącznik 3 do tej decyzji,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego (A8-0459/2018),
- A. mając na uwadze, że układ o stowarzyszeniu (zwany dalej „układem”) między UE a Ameryką Środkową był pierwszym międzyregionalnym układem o stowarzyszeniu zawartym przez UE; mając na uwadze, że opiera się on na trzech komplementarnych filarach, a mianowicie dialogu politycznym, współpracy i handlu; mając na uwadze, że filar układu dotyczący handlu (część IV) był dość obszerny i ambitny w momencie jego negocjowania, ale z perspektywy czasu okazuje się, że brakuje w nim zaktualizowanych postanowień dotyczących m.in. płci i handlu, handlu cyfrowego oraz handlu elektronicznego, zamówień publicznych, inwestycji, przeciwdziałania korupcji i MŚP;
- B. mając na uwadze, że filar handlowy układu jest tymczasowo stosowany od pięciu lat: od 1 sierpnia 2013 r. z Hondurasem, Nikaraguą i Panamą, od 1 października 2013 r. z

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0439.

² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157150.pdf

³ https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/en_joint-document_advisory-groups_16-june-2016_final.pdf

⁴ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 132.

Kostaryką i Salwadorem, a od 1 grudnia 2013 r. z Gwatemalą;

- C. mając na uwadze, że filary dialogu politycznego i współpracy wciąż nie są stosowane, ponieważ nie wszystkie państwa członkowskie ratyfikowały układ; mając na uwadze, że brak stosowania tych dwóch filarów prowadzi do braku równowagi między kwestiami związanymi z handlem a kwestiami politycznymi, tj. kluczowymi wartościami UE, takimi jak promowanie demokracji i praw człowieka;
- D. mając na uwadze, że Ameryka Środkowa jest względnie małym rynkiem z blisko 43 mln mieszkańców i odpowiada za 0,25 % globalnego PKB;
- E. mając na uwadze, że w ostatnich 15 latach kraje Ameryki Środkowej były bardziej otwarte na handel niż inne kraje z tym samym poziomem dochodu; mając jednak na uwadze, że przywóz nadal jest głównym źródłem handlu z innymi krajami;
- F. mając na uwadze, że największy rynek w Ameryce Środkowej to sam region, Wspólny Rynek Środkoamerykański jest drugim największym partnerem handlowym dla większości krajów w regionie, a jego udział w całym wywozie wynosi 26 %;
- G. mając na uwadze, że wdrożenie umów handlowych UE jest kluczowym priorytetem Parlamentu, Rady i Komisji do celów monitorowania, oceny i dostosowywania wspólnej polityki handlowej UE; mając na uwadze, że sprawozdania dotyczące wdrażania układu z Ameryką Środkową stanowią szybki i użyteczny wkład w refleksję nad jego ewentualną modernizacją;
- H. mając na uwadze, że zgromadzone do tej pory doświadczenia, informacje i dane statystyczne są wystarczające do oceny wdrożenia części układu dotyczącej handlu; mając na uwadze, że w rezolucji Parlamentu przyjętej w dniu 11 grudnia 2012 r. równoległe z wydaniem przez niego zgody na zawarcie układu określono cele w odniesieniu do filaru dotyczącego handlu oraz zawarto sugestie dotyczące działań następczych w trakcie jego wdrażania¹, które są istotne z punktu widzenia trwającej analizy;
- I. mając na uwadze opinię 2/15 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 maja 2017 r.², w której potwierdzono, że wspólna polityka handlowa opiera się na wartościach, a promowanie zrównoważonego rozwoju stanowi jej integralną część;
- J. mając na uwadze, że w kilku krajach Ameryki Środkowej sytuacja w dziedzinie praw człowieka jest niepokojąca;

Główne wnioski i zalecenia

1. jest zdania, że układ zmierza do osiągnięcia jednego z jego kluczowych celów początkowych, jako że jest realizowany z zamiarem wzmocnienia procesu integracji

¹ [Opinia](#) Komisji Handlu Międzynarodowego z dnia 19 września 2012 r. w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej zawarcia Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony.

² ECLI: EU:C:2017:376.

regionalnej między krajami Ameryki Środkowej przez wspieranie instytucji wewnątrzregionalnych oraz współpracy i dialogów w obrębie regionu, przyczynianie się do osiągnięcia celów art. 21 TUE, ogólnoświatowej Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 ONZ oraz, zgodnie z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju, o której mowa w art. 208 TFUE, do komplementarności ich sektorów produkcyjnych, ułatwiania uczciwej wymiany transgranicznej i wspierania regionalnego zrównoważonego wzrostu gospodarczego; ponownie stwierdza, że układ przyczynia się do konsolidacji szerszego strategicznego wymiaru partnerstwa między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami; uważa, że niezbędne jest zapewnienie pełnego wejścia w życie układu, który oczekuje na ratyfikację przez niektóre państwa członkowskie UE¹, oraz skutecznego i odpowiedniego wdrożenia wszystkich postanowień filaru handlowego przez obie strony;

2. przypomina o znaczeniu umacniania współpracy między obydwoma regionami w celu zachowania i wzmocnienia wielostronnego systemu handlu jako kluczowego filaru osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju oraz zagwarantowania zarządzania gospodarczego opartego na zasadach, poprzez zapewnienie uczciwszego, w większym stopniu sprzyjającego włączeniu i bardziej zrównoważonego rozwoju; przypomina w szczególności o swoim poparciu dla WTO, podkreślając jej rolę w zapewnianiu stabilizacji gospodarczej i wspieraniu wzrostu i rozwoju, oraz wzywa strony do nawiązania dialogu, któremu sprzyja układ, aby ustalić i opracować wspólne strategie zmierzające do koniecznego unowocześnienia WTO;
3. podkreśla, że Ameryka Środkowa jest jednym z regionów najbardziej dotkniętych zmianą klimatu i klęskami żywiołowymi, i dlatego wzywa do skrupulatnego zbadania powiązania między zmianą przeznaczenia ziemi w wyniku liberalizacji inwestycji i dostępem do własności a ekspansją monokultur, ochrony i dostępu do zasobów wodnych i słodkiej wody oraz potrzeby utrzymania lub rozwoju odpowiednich przedsiębiorstw użyteczności publicznej, a także współpracy na rzecz rozwoju niezanieczyszczających środków transportu publicznego i systemów energetycznych;
4. podkreśla, że układ opiera się na sprawiedliwych i przewidywalnych relacjach opartych na określonych zasadach i promujących bezpieczniejsze otoczenie gospodarcze między partnerami handlowymi, dla którego podstawą są zasady zrównoważonego rozwoju oraz poszanowanie praw człowieka, norm pracy i środowiska, przy zachowaniu praworządności i dobrych rządów, a także podkreśla konieczność zaproponowania skutecznych środków antykorupcyjnych; uważa, że taka przewidywalność sprzyja wzrostowi gospodarczemu, wymianie towarów, świadczeniu usług, uczestnictwu w zamówieniach publicznych, atrakcyjności inwestycji, zatrudnieniu wysokiej jakości oraz lepszym warunkom pracy, nawet jeśli rozwój przepływów nie zawsze przebiega w sposób liniowy;
5. wzywa Komisję do dostarczania zaktualizowanych i kompleksowych rocznych sprawozdań dotyczących wdrażania układu zgodnie z wymogami odpowiednich rozporządzeń wykonawczych; jest zdania, że informacje zawarte w sprawozdaniu na temat wdrażania umów o wolnym handlu (FTA) są niewystarczające

¹ Na dzień 10 września 2018 r. proces ratyfikacji nadal trwa w Austrii, Belgii, Zjednoczonym Królestwie i Grecji. <http://www.consilium.europa.eu/pl/documents-publications/treaties-agreements/agreement/?id=2012001>

(SWD(2017)0364); zwraca uwagę, że dane na temat przywozu z Ameryki Środkowej są niezwykle zmienne, jako że wywóz koncentruje się na towarach, których ceny opierają się na rynku światowym lub częściach produktów w globalnych łańcuchach wartości; zdecydowanie zachęca strony, w celu dokonania odpowiedniej oceny wdrażania układu, do podjęcia odpowiednich środków mających na celu poprawę gromadzenia i dostarczania regularnych, aktualnych, porównywalnych i wiarygodnych danych statystycznych dotyczących odpowiednich sektorów, w tym handlu towarami i usługami, inwestycji i zmian klimatycznych, jak również stopnia konsolidacji działalności MŚP, oraz przeprowadzania ocen na podstawie danych z podziałem na płeć; zachęca ponadto obie strony do monitorowania wdrażania uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym standardów w zakresie zwalczania prania brudnych pieniędzy, a także uchylania się od płacenia podatków i unikania zobowiązań podatkowych; ponownie wzywa Komisję do większej spójności przy aktualizacji i tworzeniu wspólnej metodyki oceny wdrażania umów handlowych;

6. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przepływy handlowe między stronami ogólnie nie ucierpiały pomimo niekorzystnego międzynarodowego otoczenia gospodarczego; odnotowuje fakt, że: wywóz z UE wzrósł o 22 %, podczas gdy przywóz z pięciu krajów Ameryki Środkowej wzrósł o 18,3 %, że głównym miejscem przeznaczenia wywozu z UE do Ameryki Środkowej jest Kostaryka, a następnie Panama i Gwatemala, oraz że głównym eksporterem towarów do UE jest Kostaryka, a następnie Honduras i Gwatemala; z niepokojem odnotowuje znaczny spadek wywozu z Kostaryki do UE w 2015 r., wynoszący 40,4 % ze względu na przeniesienie produkcji do Azji Południowo-Wschodniej przez kluczowego producenta sprzętu informatycznego, co doprowadziło do ogólnego spadku przywozu z Ameryki Środkowej o 16,8 %;
7. wyraża ubolewanie, że ani Ameryka Środkowa, ani UE nie wykorzystują w pełni przyznanych kontyngentów taryfowych, a zatem wzywa do wskazania potencjalnych sektorów, w których należy zachęcać do większej wymiany; wyraża ubolewanie, że dane dotyczące wykorzystania preferencji są dostępne tylko w Kostaryce; jest zaniepokojony faktem, że jedynie 16,6 % kwalifikowanego wywozu z UE do Kostaryki skorzystało z umowy o wolnym handlu, podczas gdy wskaźnik ten wynosił 92 % w przypadku eksportu z Kostaryki do UE¹; przypomina, że handel powinien w większym stopniu sprzyjać włączeniu i ułatwiać odpowiednią integrację MŚP, a zwłaszcza drobnych producentów rolnych, w łańcuchy wartości; w związku z tym zwraca się do Komisji o podjęcie aktywnych środków mających na celu zwiększenie wiedzy i ułatwianie wykorzystywania możliwości wynikających z układu wśród producentów europejskich, a zwłaszcza MŚP, w dążeniu do zwiększenia poziomu wykorzystania preferencji i istniejących kontyngentów taryfowych;
8. zauważa, że główne produkty eksportowane przez Amerykę Środkową do UE nadal pochodzą głównie z sektora pierwotnego i mają względnie niską wartość dodaną (np. tekstylia, kawa, cukier, części samochodowe lub krewetki), podczas gdy głównymi produktami wywozonymi przez UE do Ameryki Środkowej są maszyny i urządzenia, produkty przemysłu chemicznego lub przemysłów pokrewnych oraz sprzęt

¹ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady pt. „Trzecie roczne sprawozdanie dotyczące wdrażania części IV umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony” (COM(2017)0160).

transportowy; zauważa jednak, że układ zaczyna przyczyniać się do modernizacji i dywersyfikacji eksportu z Ameryki Środkowej towarów o większej wartości dodanej, obejmującego m.in. igły, urządzenia protetyczne i wyroby medyczne, oraz do zwiększenia eksportu produktów sprawiedliwego handlu i certyfikowanych produktów ekologicznych;

9. wyraża ubolewanie, że ani trzecie roczne sprawozdanie, ani sprawozdanie na temat wdrażania umów UE o wolnym handlu za rok 2016 nie zawiera istotnych danych do celów oceny przepływów inwestycji; wzywa Komisję do uwzględnienia takich danych w przyszłych sprawozdaniach;
10. odnotowuje fakt, że całkowity poziom unijnego handlu usługami z Ameryką Środkową spadł nieznacznie, i wydaje się, że koncentruje się on w Panamie i Kostaryce; wzywa Komisję do zapewnienia dalszych analiz sektorowych dla poszczególnych krajów;
11. uznaje postęp w zakresie norm sanitarnych i fitosanitarnych, reguł pochodzenia i barier technicznych w handlu, a także wzywa strony do poprawy wczesnego ostrzegania i przejrzystości oraz wymiany informacji na temat wewnętrznych przepisów i procedur; zauważa, że Ameryka Środkowa jest zaniepokojona nowymi ramami prawnymi UE, które mogłyby utrudnić eksport oleju palmowego; ponownie podkreśla potrzebę terminowego informowania i większej uprzedniej wymiany informacji, aby umożliwić stronom przewidywanie i dostosowywanie się do zmieniających się wzorców oraz zapewnienie zgodności z wewnętrznymi wymogami prawnymi;
12. podkreśla, że niezbędne są dalsze postępy, np. w sprawie problemu dyskryminującego podatku Kostaryki od przywozu napojów alkoholowych; jest również zaniepokojony nierozstrzygniętymi kwestiami związanymi ze skuteczną ochroną oznaczeń geograficznych, na przykład w Kostaryce (Manchego), Gwatemali (Parmigiano) czy Hondurasie (wykaz leków generycznych), i zaleca dalsze wysiłki na rzecz przestrzegania przepisów;
13. wyraża ubolewanie z powodu braku odrębnego rozdziału dotyczącego MŚP w obowiązującym układzie i zachęca Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, państwa członkowskie i Amerykę Środkową do włączenia takiego rozdziału podczas przyszłego przeglądu układu; wzywa strony do udostępnienia MŚP wszystkich niezbędnych prawnych i administracyjnych narzędzi i mechanizmów wsparcia umożliwiających MŚP prowadzenie wymiany handlowej i inwestycji na podstawie układu, pozwalających zwiększyć wymianę i uczestnictwo w celu czerpania korzyści z układu, w tym poprzez aktywne środki sprzyjające umiędzynarodowieniu MŚP oraz wyznaczenie punktów kontaktowych i utworzenie specjalnej witryny internetowej dla MŚP; ponawia wezwanie do działań na rzecz szerzenia wiedzy na temat układu i dostępnego wsparcia wśród zainteresowanych stron, a zwłaszcza MŚP, w obu regionach; ponawia wezwanie do promowania współpracy z wykorzystaniem odpowiednich zasobów technicznych i finansowych w sektorach strategicznych dla obu regionów;
14. podkreśla, że uczciwe i przejrzyste otwarcie rynków zamówień publicznych w Ameryce Środkowej ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia równych warunków działania dla przedsiębiorstw; jest przekonany, że rynki zamówień publicznych w Ameryce

Środkowej mogłyby być bardziej otwarte na szczeblu administracji centralnej i regionalnej;

15. dostrzega istotną przeszkodę w inwestowaniu w krajach Ameryki Środkowej w postaci wewnątrzregionalnych środków pozataryfowych; wzywa Komisję do zapewnienia, aby kraje Ameryki Środkowej stwarzały bardziej sprzyjające warunki inwestycyjne i lokalne otoczenie biznesowe dla inwestorów europejskich, co może zwiększyć zatrudnienie i poprawić infrastrukturę oraz zaspokoić istotne potrzeby regionu w obszarze rozwoju;
16. nalega na skuteczną realizację szczegółowych zobowiązań związanych z postanowieniami dotyczącymi handlu i zrównoważonego rozwoju, które stanowią integralną część układu i są niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów; przyjmuje do wiadomości, że w 2019 r. Komisja przeprowadzi ocenę ex post układu, w tym rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, z udziałem niezależnych ekspertów, i że powinna robić to również w przyszłości; przypomina, że rozdział dotyczący handlu i zrównoważonego rozwoju przewiduje powołanie krajowych grup lub komitetów doradczych właściwych do spraw pracy, środowiska i zrównoważonego rozwoju; z zadowoleniem przyjmuje w szczególności fakt, że mechanizmy doradcze społeczeństwa obywatelskiego zostały ustanowione we wszystkich krajach Ameryki Środkowej; stwierdza, że wyrażono poważne obawy o niezależność tych grup doradczych i ich zdolność do uczestnictwa w niektórych krajach Ameryki Środkowej; w tym kontekście ubolewa, że posiedzenia Komitetu Stowarzyszenia i podkomitetów oraz posiedzenia Forum Dialogu Społeczeństwa Obywatelskiego nie odbyły się w 2017 r., i nalega, aby posiedzenia odbywały się co najmniej co roku; wzywa wszystkie strony układu do szybkiego stworzenia mechanizmów i przeznaczenia niezbędnych środków finansowych na wzmocnienie krajowych grup doradczych, w celu zapewnienia udziału niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz zrównoważonej reprezentacji zainteresowanych stron, tak aby mogły one odpowiednio uczestniczyć; wzywa ponadto strony układu do wdrożenia skutecznych mechanizmów dialogu z grupami doradczymi, jak również członkami różnych podkomisji, oraz do włączenia ich w proces oceny ex post, który ma być przeprowadzony w 2019 r.; z zadowoleniem przyjmuje zalecenia przyjęte podczas 3. wspólnego posiedzenia krajowych grup doradczych z UE i Ameryki Środkowej w dniu 16 czerwca 2016 r. i wzywa strony do ich wdrożenia; przypomina, że rozdział dotyczący handlu i zrównoważonego rozwoju obejmuje prawnie wiążące postanowienia dotyczące skutecznego stosowania norm pracy, norm społecznych i norm ochrony środowiska; wyraża zadowolenie, że umowa otworzyła drogę do regularnego dialogu na temat realizacji wspólnych zobowiązań; zauważa, że Parlament zachęcał Komisję do wzmocnienia mechanizmów monitorowania, wdrażania i egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje 15-punktowy plan Komisji mający na celu zwiększenie skuteczności rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju i przypomina o potrzebie kontynuowania dialogu z różnymi zaangażowanymi podmiotami, w tym Parlamentem, na temat skutecznego mechanizmu egzekwowania zobowiązań w dziedzinie norm pracy i ochrony środowiska zawartych w umowach handlowych;
17. wzywa strony do przeglądu umowy w celu wprowadzenia odpowiedniego i skutecznego mechanizmu rozstrzygania sporów, w tym uwzględnienia, wśród różnych metod

egzekwowania prawa, sankcji jako środka zniechęcającego, stosowanego w ostateczności w przypadku poważnego naruszenia, umożliwiającego odpowiednie uczestnictwo partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

18. wzywa UE i wszystkie kraje Ameryki Środkowej do ratyfikacji i pełnego wdrożenia wielostronnych umów środowiskowych dotyczących przeciwdziałania zmianie klimatu, zwłaszcza Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmiany klimatu i porozumienia paryskiego; podkreśla potrzebę zacieśnienia współpracy między UE a Ameryką Środkową w tym obszarze;
19. odnotowuje poszczególne sprawozdania krajowe sporządzane przez MOP i wyzwania, które wciąż istnieją; wzywa kraje Ameryki Środkowej objęte układem o stowarzyszeniu do położenia kresu przemocy wobec związkowców i ludów tubylczych oraz podjęcia kroków legislacyjnych w celu skutecznego wdrożenia podstawowych konwencji MOP dotyczących wolności zrzeszania się, negocjacji zbiorowych, niedyskryminacji oraz pracy dzieci; podkreśla znaczenie wzmocnienia inspekcji pracy i pogłębienia dialogu społecznego;
20. zwraca się do Komisji o gwarancje, że towary lub części towarów wyprodukowane w strefach przetwórstwa wywozowego nie podlegają taryfom preferencyjnym przewidzianym w układzie, ponieważ strefy te są zwolnione z obowiązku przestrzegania norm międzynarodowego prawa pracy i krajowych przepisów ochrony środowiska; zwraca się do Komisji o konkretne informacje na temat postanowień dotyczących ceł lub innych postanowień stosowanych w celu odróżnienia produktów pochodzących ze stref przetwórstwa wywozowego i tym samym niepodlegających eliminacji taryfowej;
21. przypomina, że wartości progowe w ramach mechanizmu stabilizacyjnego dotyczącego bananów, załączonego do umowy i obowiązującego do 2020 r., nie powinny być przekraczane, a po upływie okresu obowiązywania tego mechanizmu strony powinny nadal dostarczać dane statystyczne, w tym dotyczące sprawiedliwego handlu i produktów ekologicznych; zauważa, że we wrześniu 2018 r. Nikaragua i Gwatemala przekroczyły swoje progi (odpowiednio 349 % i 102 %) i wyraża zaniepokojenie, że ma to konsekwencje dla europejskich producentów bananów; przypomina o podjętym przez Komisję zobowiązaniu do przeprowadzenia oceny sytuacji producentów bananów z Unii najpóźniej do 1 stycznia 2019 r. oraz o możliwości przedłużenia ważności mechanizmu w przypadku poważnego pogorszenia sytuacji na rynku lub sytuacji producentów bananów z Unii; przypomina, że w świetle mechanizmu stabilizacji i klauzuli ochronnej przewidzianych w układzie Komisja powinna dostarczać Parlamentowi Europejskiemu i odpowiednim sektorom przemysłowym dokładniejsze i bardziej regularne informacje na temat rozwoju sytuacji na rynku;
22. podkreśla, że niedawne wydarzenia polityczne i gospodarcze związane z przemocą, bezkarnością, korupcją, niestabilnym wymiarem sprawiedliwości i niedostateczną praworządnością w niektórych krajach Ameryki Środkowej mogą mieć skutki gospodarcze o negatywnym wpływie na cały region i prowadzić do jego destabilizacji; wyraża szczególne zaniepokojenie obecnymi wydarzeniami w Nikaragui i zdecydowanie je potępia; wzywa Komisję i ESDZ do dalszego uważnego monitorowania sytuacji w Nikaragui oraz, w razie potrzeby, do oceny ewentualnych

- środków, które należy podjąć w świetle układu o stowarzyszeniu; przypomina, że klauzula demokratyczna jest kluczowym elementem wszystkich umów zawieranych przez UE z państwami trzecimi;
23. przypomina o zapisanym w art. 8 TFUE obowiązku UE, a także o zobowiązaniu się UE i innych sygnatariuszy deklaracji z Buenos Aires w sprawie handlu i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet, do włączenia aspektu równości płci do polityki handlowej; wzywa strony do zaakcentowania aspektu płci w układzie oraz do promowania i wspierania włączenia, w ramach przyszłego przeglądu, specjalnego rozdziału poświęconego płci;
 24. wzywa Austrię, Belgię i Grecję do ratyfikacji układu i przypomina o znaczeniu pełnego stosowania pozostałych jego części, w tym w obszarze współpracy w zakresie rozwoju gospodarczego i rozwoju handlu (art. 52 i inne);
 25. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że strony uruchamiają wreszcie procedury administracyjne i instytucjonalne w celu przyjęcia odpowiedniego protokołu w sprawie włączenia Chorwacji do układu;
 -
 - ◦
 26. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, państwom członkowskim, rządów krajów Ameryki Środkowej oraz Euro-Latynoamerykańskiemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu.

**INFORMACJE O PRZYJĘCIU SPRAWOZDANIA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO
WŁAŚCIWEJ**

Data przyjęcia	3.12.2018
Wynik głosowania końcowego	+: 27 -: 1 0: 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	David Borrelli, David Campbell Bannerman, Santiago Fisas Ayxelà, Eleonora Forenza, Karoline Graswander-Hainz, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Nadja Hirsch, France Jamet, Jude Kirton-Darling, Bernd Lange, David Martin, Emmanuel Maurel, Anne-Marie Mineur, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Tokia Saïfi, Joachim Schuster, Adam Szejnfeld, Iuliu Winkler
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Reimer Böge, Klaus Buchner, Sajjad Karim, Gabriel Mato, Ralph Packet, Frédérique Ries, Pedro Silva Pereira, Jarosław Wałęsa
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Birgit Collin-Langen, Jonás Fernández, Alojz Peterle, Kosma Złotowski

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI
PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

27	+
ALDE	Nadja Hirsch, Frédérique Ries
GUE/NGL	Eleonora Forenza, Emmanuel Maurel, Anne-Marie Mineur
NI	David Borrelli
PPE	Reimer Böge, Birgit Collin-Langen, Santiago Fisas Ayxelà, Christophe Hansen, Gabriel Mato, Alojz Peterle, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Adam Szejnfeld, Jarosław Wałęsa, Iuliu Winkler
S&D	Jonás Fernández, Karoline Graswander-Hainz, Jude Kirton-Darling, Bernd Lange, David Martin, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira
VERTS/ALE	Klaus Buchner, Heidi Hautala

1	-
ENF	France Jamet

4	0
ECR	David Campbell Bannerman, Sajjad Karim, Ralph Packet, Kosma Złotowski

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się